

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE ETKİLİ BİR ÖĞRENME-ÖĞRETME ORTAMI OLUŞTURMA SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

İhsan GÜZEL¹

Ender ÖZEREN²

Numan AKÇİN³

Mikail ÖZER⁴

ÖZET

Yapılan araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunların neler olduğunu belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenler ile görüşmeler yapılmıştır. Belirlenen amaçlar doğrultusunda nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni araştırmanın modeli olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Malatya, Diyarbakır, Muş ve Adıyaman İllerindeki ilkokullarda görev yapan 32 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğretmenler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler, betimsel ve içerik analizi yolu ile çözümlenmiştir. Araştırmada sınıfların yeterli büyüklükte olmaması, sınıfların kalabalık olması, okul bahçesinin yetersizliği, okul bahçesinin uygun olmaması, spor salonunun olmaması, araç-gereç yetersizliği, okul ve sınıf temizliği, ikili eğitim yapılması, ses yalıtımının olmaması, sınıfın ve binanın konumu, ışıklandırma yetersizliği, elektrik ve su kesintilerinin olması, sınıf ve okul boyasında kullanılan renklerin etkili öğrenme-öğretme ortamında karşılaşılan fiziksel sorunlar olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında araştırmada ailelerin ilgisizliği, okul yönetimince yeterli desteğin verilmemesi, ders saatlerinin fazlalığı, yeterli zaman olmaması, ekonomik gerekçeler, okulun olanakları, öğrenci sayısının fazlalığı, bürokratik işlemler, öğrencilerin isteksizliği etkili öğrenme-öğretme ortamında karşılaşılan sosyal-kültürel-sportif sorunların olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Etkili öğrenme, etkili öğretme, öğrenme-öğretme ortamı, öğretme

PROBLEMS FACED IN THE PROCESS OF CREATING AN EFFECTIVE LEARNING-TEACHING ENVIRONMENT ACCORDING TO THE OPINIONS OF TEACHERS

ABSTRACT

In the research, it is aimed to determine the problems encountered in the process of creating an effective learning-teaching environment according to the opinions of the teachers. For this purpose, interviews were conducted with teachers working at various educational levels. In line with the determined purposes, the phenomenology design, one of the qualitative research designs, was determined as the model of the research. The study group of the research consists of 32 teachers working in primary schools in Malatya, Diyarbakır, Muş and Adıyaman provinces in the 2021-2022 academic years. The teachers in the study group were determined by the maximum variation sampling method, one of the purposive sampling methods. The data collected with a semi-structured interview form were analysed by descriptive and content analysis. In this research, inadequate size of the classrooms, crowded classrooms, inadequacy and inappropriateness of the school garden, lack of gymnasium, lack of equipment, school and classroom cleaning, double education, lack of sound insulation, location of the classroom and building, insufficient lighting, electricity and water cuts, colours used in classroom and school paint are the physical problems encountered in an effective learning-teaching environment. In addition, in the research, it was determined that the indifference of the families, the lack of sufficient support by the school administration, the excess of course hours, the lack of sufficient time, the economic reasons, the opportunities of the school, the

¹ Öğretmen (Özel Sektör) Dr., Muş, ihsan.gzl7@gmail.com ORCID: 0000-0002- 0938-1634

² Öğretim Görevlisi Dr., Dicle Üniversitesi Çermik Meslek Yüksekokulu, enderozeren@gmail.com, ORCID: 0000-0003- 4605-8120

³ Öğretmen, Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü, numanakcin@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6727-1011

⁴ Öğretmen, Adıyaman Milli Eğitim Müdürlüğü, azryus2006@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3785-1138

excess number of students, bureaucratic procedures, the unwillingness of the students are the social-cultural-sportive problems encountered in the effective learning-teaching environment.

Keywords: Effective learning, effective teaching, learning-teaching environment, teaching.

1. GİRİŞ

Bilginin nasıl elde edileceği, hızla değişen dünya düzeni içerisinde öğrencilerin karşı karşıya kaldıkları en büyük sorunlardan birisi olarak görülmektedir. Bilginin hızlı bir biçimde artması, toplumların bilginin üretilmesi ve yönetilmesi süreçlerine gittikçe artan bir düzeyde önem vermesi, etkili öğrenen bireye olan ihtiyacı artırmaktadır. Bunun yanında çağımızda toplumların bilginin biriktirilmesinden ziyade mevcut bilginin genişletilmesine ve aktarılabilmesine vurgu yapması, öğrenmenin yalnızca tek bir alana bağlı kalınmadan daha geniş bir çerçevede ele alınması ihtiyacını doğurmaktadır (Watkins vd., 2000). Bu bağlamda öğrenme-öğretme sürecinin sağlıklı yapılabilmesine yönelik çalışmaların ihtiyaç duyulmaktadır.

Öğrenme kavramı, eğitimin ana unsurlarından olması hasebiyle günümüzün en önemli konularından biridir. Bu kavramın geniş bir kapsama sahip olması, herkes tarafından kabul gören ortak bir tanımının olmamasına neden olmuştur. Bu bağlamda öğrenme kavramının birçok tanımının alanyazında mevcut olduğu görülmektedir. Bilen (2006) öğrenmeyi, “bireyin çevresi ile etkileşimi neticesinde oluşan kalıcı davranış değişimi”, Senemoğlu (2013) “bireyin çevresiyle belli bir seviyedeki etkileşimleri neticesinde oluşan nispeten kalıcı izli davranış değişimi”, Slavın (2018) “yaşantılar neticesinde bireyde ortaya çıkan değişim”, Curzon (2004) “bireyin etkinlikleri ve yaşantıları süresince davranışlarındaki açık değişimler”, Woolfolk (2010) “yaşantıları boyunca bireyin bilgi ya da davranışlarında kalıcı davranış değiştirme süreci” olarak tanımlamıştır. Bir öğrenme ortamında istendik yönde davranışlar sergileyebilmek için etkili bir öğrenme ortamının oluşması veya oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde etkili bir öğretim ortamı ile birçok becerinin öğrencilere kazandırılabilceği söylenebilir. Etkili bir öğretim ortamı için ise etkili bir öğrenme ortamı gerekli olduğu açıktır.

Etkili bir öğrenmenin yapılabilmesi için ortam özelliklerinin istenilen nitelikte olmasının yanı sıra öğretmenin de öğrenme ortamında etkili davranışlar sergilemesi beklenmektedir. Öğretmenin davranış ve hareketlerinin de yer aldığı öğretmen etkililiğinin, öğrencilerde öğrenmenin oluşmasında eğitim sürecinin başlangıcından sonuna kadar büyük önemi bulunmaktadır (Korur ve Eryılmaz, 2012). Öğretmen etkililiği aynı zamanda büyük ölçüde öğrenci motivasyonu ve başarısı gibi öğrenme çıktıları ile ilişkilidir (Fives, 2003). Etkililik, “öğretmenin kendi davranışlarını, sınıf içi aktivitelere ve öğrencilerin öğrenmelerine yansıtabilmesini” gerektirir (Opdenakker ve Damme, 2006). Öğretmenin, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde çeşitli sorunlarla karşılaşma olasılığı bulunmaktadır. Yapılan araştırmada bu durum ele alınarak sağlıklı bir öğrenme-öğretme ortamının oluşturulmasında yaşanan sorunlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Yapılan araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunların neler olduğunu belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın temel problem cümlesi “Öğretmenlerinin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde tasarlanmıştır. Belirtilen problem cümlesi doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere araştırma sürecinde yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerinin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji deseni farkında olduğumuz fakat derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Fenomenolojik araştırmalar, betimleyici ve yorumlamacı fenomenoloji olmak üzere iki yaklaşımda ele alınmaktadır. Araştırmadaki amacın, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmenlerin görüşlerini betimlemek olduğundan betimleyici fenomenoloji araştırma modeli tercih edilmiştir (Ersoy, 2017).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Malatya (8), Diyarbakır (8), Muş (8) ve Adıyaman (8) illerinde çeşitli eğitim kademelerinde görev yapan 32 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğretmenler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada öğretmenlerin görüşlerine göre etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunların neler olduğunun belirlenmesi için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Form hazırlanırken öncelikli olarak araştırmacılar tarafından taslak bir form hazırlanmıştır. Daha sonra uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formunun son hali oluşturulmuştur. Form'da etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı sorunların belirlenmesine yönelik 3 soru bulunmaktadır. Bu sorular şu şekildedir:

Soru-1: Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Soru-2: Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sosyal- kültürel- sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Soru-3: Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik olarak ifade edilebilecek sorunlar nelerdir?

2.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada üç sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan veriler, betimsel analiz yolu ile raporlaştırılmıştır. Betimsel analizde bulgular, önceden belirlenen temalara göre sunulabildiği gibi, çalışma grubunda yer alan kişilerin görüşlerini dikkat çekici

bir biçimde yansıtmak için katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek sunulabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Belirtilen anlamda araştırma verilerinin analiz sürecinde araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki üç soru tema olarak alınmış olup, belirlenen temalar altında çeşitli kodlamalara ve öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılar verilerek araştırma verileri desteklenmiştir. Görüşme verilerinin analiz aşamasında katılımcı öğretmenlere K1, K2, K3,, K32 gibi takma isimler verilmiştir.

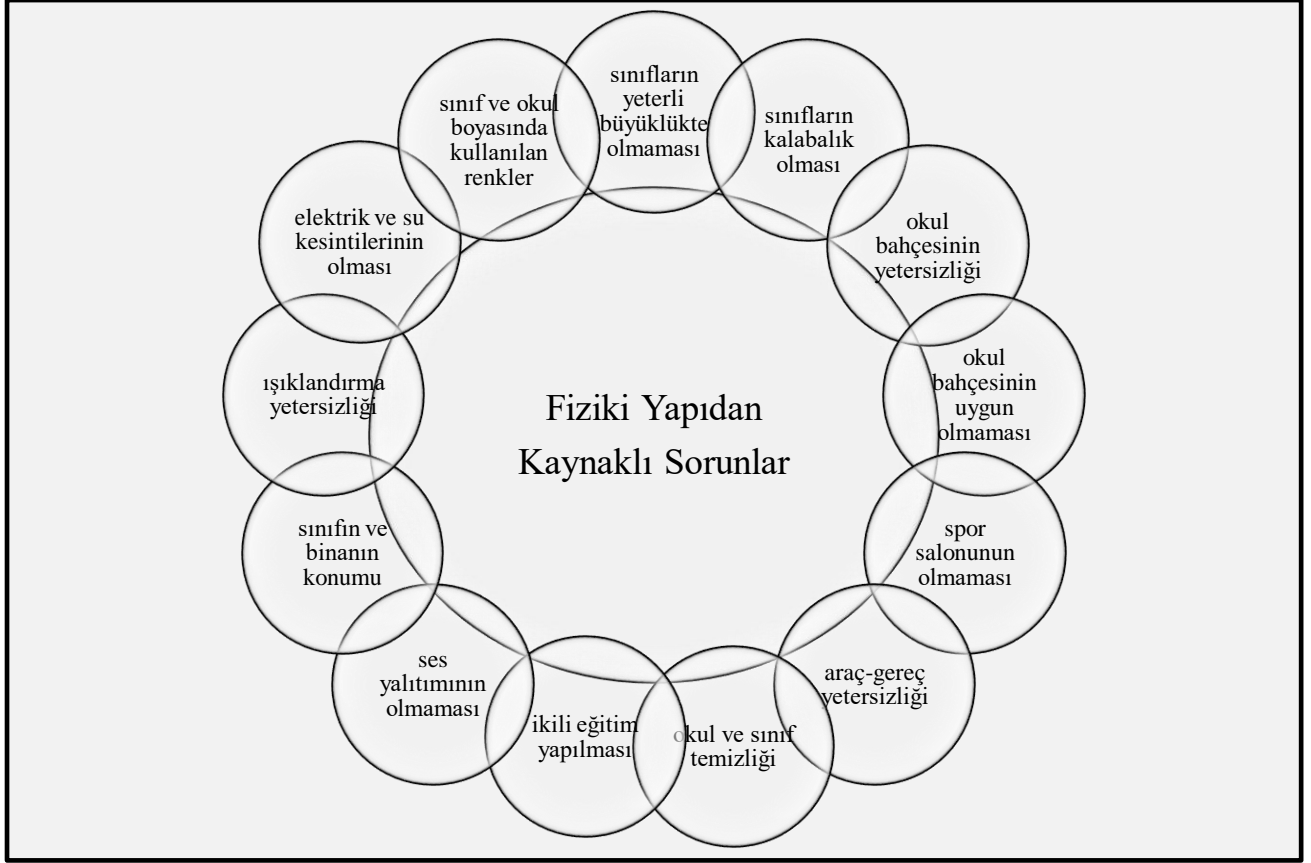
Araştırmada güvenilirlik ve geçerlik ölçütlerini karşılama aşamalarından olan inandırıcılığın sağlanabilmesi için alan uzmanlarıyla etkili öğrenme-öğretme ortamı oluşturma konusunda yaşanan sorunlara ilişkin olarak görüşmeler yapılmıştır. Bunun yanında araştırmanın inandırıcılığını arttırmak için araştırmacılar birden fazla öğretmen ile görüşmeler gerçekleştirmişlerdir.

Yapılan araştırmada verilerin aktarılabilirliğini artırmak için detaylı betimleme yapılması gerekliliği (Erlandson vd., 1993) şartına uygun olarak, katılımcı öğretmenler ile yapılan görüşmelerde ulaşılan veriler detaylı olarak betimlenmiştir. Son olarak araştırmada güvenilirlik ve geçerlik ölçütleri karşılama aşamalarından olan doğrulanabilirliğin sağlanabilmesi için izlenen yolun ve sürecin ayrıntılı bir biçimde belirtilmesinin gerekliliği (Lincoln ve Guba, 1985) ölçütünden dolayı, öğretmenlerle yapılan görüşmeler neticesinde erişilen bulgular uzman görüşüne sunulmuş ve veri toplama süreci ile alakalı detaylı açıklamalara yer verilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Fiziki Yapıdan Kaynaklı Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemi kapsamında katılımcı öğretmenlere yöneltilen “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna, araştırmaya katılan öğretmenler çeşitli sorunların olduğunu bildirmişlerdir. Bu sorunlar Şekil 1 ve Tablo 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlara ilişkin bulgular

Şekil 1’de araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlara ait kodlar yer almaktadır. Aşağıda Tablo 1’de ise fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunların betimsel olarak dağılımı yer almaktadır

Tablo 1. Öğretmenlerin fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlar hakkındaki görüşleri

Karşılaşılan Sorunlar	Öğretmen	f	%
Sınıfların yeterli büyüklükte olmaması	1, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 30, 32	19	59,38
Sınıfların kalabalık olması	1, 2, 4, 5, 6, 7, 12, 15, 16, 17, 23, 25, 28, 29, 30, 31, 32	17	53,13
Okul bahçesinin yetersizliği	2, 3, 5, 7, 8, 10, 11, 14, 17, 19, 20, 23, 25, 28, 29, 30	16	50,00
Okul bahçesinin uygun olmaması	4, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 20, 22, 24, 27, 29	14	43,75
Spor salonunun olmaması	2, 3, 4, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 24, 25, 28, 32	13	40,63
Araç-gereç yetersizliği	1, 3, 4, 6, 10, 13, 16, 17, 20, 25, 28	11	34,38
Okul ve sınıf temizliği	2, 5, 7, 9, 12, 14, 18, 21, 22, 27	10	31,25
İkili eğitim yapılması	1, 8, 11, 15, 19, 23, 24, 26, 29	9	28,13

Ses yalıtımının olmaması	2, 6, 10, 13, 16, 30, 31, 32	8	25,0 0
Sınıfın ve binanın konumu	5, 9, 13, 18, 20, 21, 22	7	21,8 8
Işıklandırma yetersizliği	8, 9, 10, 12, 19, 27	6	18,7 5
Elektrik ve su kesintilerinin olması	1, 2, 8, 16, 24	5	15,6 3
Sınıf ve okul boyasında kullanılan renkler	15, 19, 28, 30	4	12,5 0

Araştırmanın “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin %59,38’i sınıfların yeterli büyüklükte olmaması (f=19), %53,13’ü sınıfların kalabalık olması (f=17), %50’si okul bahçesinin yetersizliği (f=16), %43,75’i okul bahçesinin uygun olmaması (f=14), %40,63’ü spor salonunun olmaması (f=13), %34,38’i araç-gereç yetersizliği (f=11), %31,25’i okul ve sınıf temizliği (f=10), %28,13’ü ikili eğitim yapılması (f=9), %25’i ses yalıtımının olmaması (f=8), %21,88’i sınıfın ve binanın konumu (f=7), %18,75’i ışıklandırma yetersizliği (f=6), %15,63’ü elektrik ve su kesintilerinin olması (f=5) ve %12,50’si sınıf ve okul boyasında kullanılan renkler (f=4) konularında görüş bildirmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri şu şekildedir:

K3: “...Sınıfların yeterli büyüklükte olmaması, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Sınıfların yeterli büyüklükte olmamasının eğitim-öğretim faaliyetlerini sınırladığını söyleyebilirim. Etkili bir öğrenme ortamı için sınıfların yeterli büyüklükte yapılması gereklidir...”

K4: “...Sınıfların kalabalık olması, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Özellikle göç ile dışardan gelen öğrenci sayısının dönem içerisinde sınıfların sayıca kalabalıklaşmasına neden olmuştur. Ayrıca Suriyeli göçmenlerin dönem içerisinde ansızın kayıt yaptırması sınıfları kalabalıklaştırmakta bu da sınıfta sorun çıkarmaktadır...”

K5: “...Okul bahçelerinin yetersizliği etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Okulumuzun bahçesinin dar olması, istediğim etkinlikleri yapmama engel oluşturmaktadır...”

K6: “...Okul bahçesinin uygun olmaması etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Okul bahçemizin zeminin asfalt olmasının öğrencilerle yapacağım etkinliklerde sorun oluşturmaktadır. Okul bahçe duvarının yüksek olmaması ve uygun çitlerle çevrili olmaması özellikle Beden Eğitimi derslerinde sıkıntı yaşamamıza neden olmaktadır...”

K10: “...Spor salonu olmaması, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Çoğu okulda spor salonunun olmamasının özellikle kış mevsiminde sınıf içerisinde yapılmayacak etkinlikler konusunda bizleri zorlamaktadır...”

K13: “...Araç-gereç yetersizliği, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Araç-gereç açısından yetersizliklerin etkili bir öğretim konusunda bizleri zorlamaktadır. Özellikle akıllı tahtaların ortaokul ve

liselerde ilkokullara göre daha fazla olmasının öğrenme-öğretme süreçleri açısından dezavantajlı bir durum bizler için oluşturmaktadır...”

K14: “...Okul ve sınıf temizliği, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Yeterli sayıda yardımcı hizmet personelinin olmamasının okul ve sınıf temizliğinde sorunlar oluşturmaktadır. Pandemi süreci ile birlikte daha da önemli hale gelen temizlik konusunda sıkıntıların olması, eğitim öğretimde aksamaların olmasına sebebiyet vermektedir...”

K15: “...İkili eğitim yapılması, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Aynı sınıfta sabah ve öğlen grubunun art arda eğitim faaliyeti yapmasının sınıfların yeterli süre havalandırılması sorun oluşturmaktadır. Ayrıca bizden önceki sınıfın sınıf düzeni, sınıf panosu gibi sınıf içi fiziksel durumu etkileyen durumlar konusunda düzensizliği bizim eğitim sürecimizi etkilemektedir...”

K16: “...Ses yalıtımının olmaması, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Başka bir sınıfta işlenen derste diğer öğretmen ve öğrencilerin seslerinin bizim sınıfa gelmesi sınıfın atmosferini bozmaktadır. Bazı zamanlar birkaç sınıfın sesi birbirine karışıyor. Özellikle okuma saatlerinde büyük sıkıntılar yaşıyoruz...”

K18: “...Sınıfın binanın konumu, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Okulun ve binanın güneşin durumuna göre konumlandırılmaması, özellikle bahar mevsimlerinde sıcaktan ders işlemede sıkıntı yaşamamıza neden olmaktadır. Sınıfa doğrudan güneş ışınlarının gelmesi dersin işlenmesinde sorun oluşturmaktadır. Bunun yanında ana yol kenarına okul yapılması da ses ve gürültü kirliliğinden eğitim ortamının olumsuz etkilenmesine sebebiyet vermektedir...”

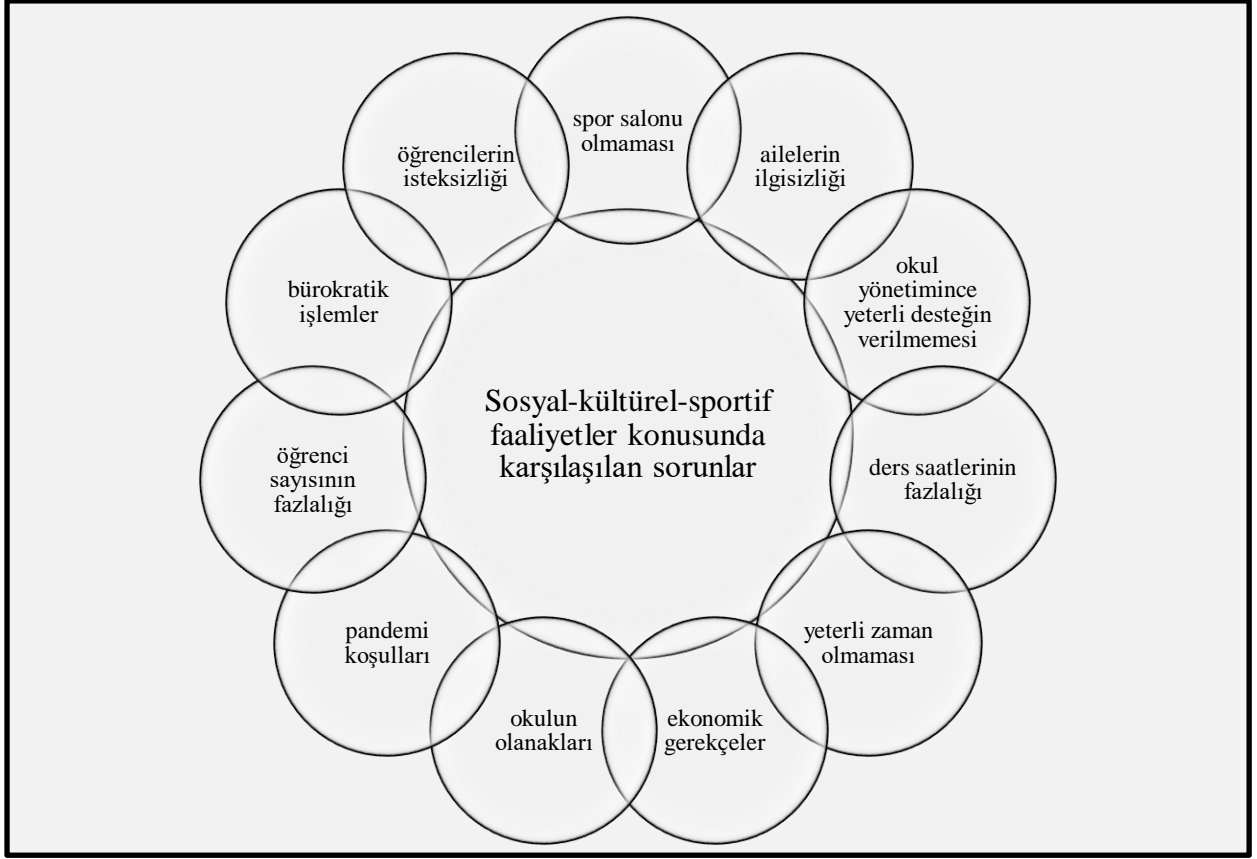
K19: “...Işıklandırma yetersizliği, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Kış aylarında havanın genellikle kapalı olmasından dolayı gün içerisinde ışıklandırma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Sınıf içerisindeki lambaların sayısının yetersizliği veya lambaların amper düşüklüğü sınıfta ışıklandırma problemi oluşturmaktadır...”

K24: “...Elektrik ve su kesintilerinin olması, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Okulumuzun bulunduğu bölgede sık sık elektrik ve su kesintilerinin olmasının etkili bir öğretim için sorun oluşturmaktadır...”

K30: “...Sınıf ve okul boyasında kullanılan renkler, etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasındadır. Bizim okulun ve sınıfın boyamasında kullanılan renklerin uyumsuzluğu öğrenme ortamımızı olumsuz etkilemektedir...”

3.2. Sosyal-Kültürel-Sportif Faaliyetlerin Yerine Getirilmesinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemi kapsamında katılımcı öğretmenlere yöneltilen “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sosyal- kültürel- sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna, araştırmaya katılan öğretmenler çeşitli sorunların olduğunu bildirmişlerdir. Bu sorunlar Şekil 2 ve Tablo 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlara ilişkin bulgular

Şekil 2’de araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlara ait kodlar yer almaktadır. Aşağıda Tablo 2’de ise sosyal- kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesi konusunda karşılaşılan sorunların betimsel olarak dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar hakkındaki görüşleri

Karşılaşılan Sorunlar	Öğretmen	f	%
Spor salonunun olmaması	1, 2, 5, 8, 9, 10, 13, 14, 18, 22, 24, 26, 30	13	40,63
Ailelerin ilgisizliği	2, 3, 4, 7, 12, 17, 18, 23, 27, 29, 32	11	34,38
Okul yönetimince yeterli desteğin verilmemesi	6, 11, 14, 15, 19, 20, 22, 29	8	25,00
Ders saatlerinin fazlalığı	6, 11, 16, 21, 23, 25, 28, 31	8	25,00
Yeterli zaman olmaması	10, 12, 18, 20, 21, 23, 32	7	21,88
Ekonomik gerekçeler	1, 3, 6, 9, 10, 23	6	18,75
Okulun olanakları	5, 10, 11, 14, 18, 24	6	18,75
Pandemi koşulları	11, 23, 25, 27, 28, 30	6	18,75
Öğrenci sayısının fazlalığı	7, 13, 16, 19, 30, 32	6	18,75
Bürokratik işlemler	2, 6, 7, 11, 31	5	15,63
Öğrencilerin isteksizliği	1, 5, 15, 32	4	12,50

Araştırmanın “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sosyal- kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin %40,63’ü spor salonu olmaması (f=13), %34,38’i ailelerin ilgisizliği (f=11), %25’i okul yönetimince yeterli desteğin verilmemesi (f=8), %25’i Ders saatlerinin fazlalığı (f=8), %21,88’i yeterli zaman olmaması (f=7), %18,75’i ekonomik gerekçeler (f=6), %18,75’i okulun olanakları (f=6), %18,75’i pandemi koşulları (f=6), %18,75’i öğrenci sayısının fazlalığı (f=6), %15,63’ü bürokratik işlemler (f=5), %12,50’si öğrencilerin isteksizliği (f=4) konularında görüş bildirmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri şu şekildedir:

K1: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında okullarında spor salonunun olmaması, sorun oluşturmaktadır. Bu sorun okulların sportif ve kültürel anlamdaki rekabetini engellemekte. Öğrencilerin gelişimini olumsuz olarak etkilemektedir...”

K3: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasının önündeki engellerin başında ailelerin isteksiz olmaları gelmektedir. Bu durumun oluşmasına ailelerin maddi olanaklarının, eğitim seviyelerinin ve bakış açılarının etkili olduğunu söyleyebilirim...”

K11: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında okul yönetimlerinin gerekli olan desteği vermemeleri, sorun oluşturmaktadır. Özellikle okul müdürlerinin risk almak istememelerinden dolayı bu tür faaliyetlerin yapılmasına pek sıcak bakmıyorlar. Daha çok akademik başarıya odaklanmaktalar...”

K16: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasına ders saatlerinin fazla olması, engel oluşturmaktadır. Bizlerin 5 gün 30 saatlik bir ders yükünün olması, sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasına fazlaca zaman bırakmamaktadır...”

K18: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında yeterli zamanın olmamasını belirtmek isterim. Gerek ailelerin gerekse de kendilerinin okul dışında pek uygun olmamalarından dolayı sosyal-kültürel-sportif faaliyetlere fazlaca zaman ayıramamaları bizler için sorun oluşturmaktadır...”

K23: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında ekonomik gerekçeler etkilidir. Nitekim yapılacak olan sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin belli bir maddiyet gerektirmesi bizler için, okul için ve öğrenciler için sorun oluşturmaktadır...”

K24: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında okulun olanakları etkilidir. Okulun maddi olanakları, veli portföyü, okul çevresinin özellikleri gibi değişkenlerin sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında etkili olduğunu vurgulamak isterim...”

K28: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında mevcut pandemi koşulları büyük sorun oluşturmaktadır. Bu durumun son iki yıl içerisinde devam etmesi faaliyetlerin düzenlenmesi ve alınacak izinler konusunda sorun oluşturmaktadır...”

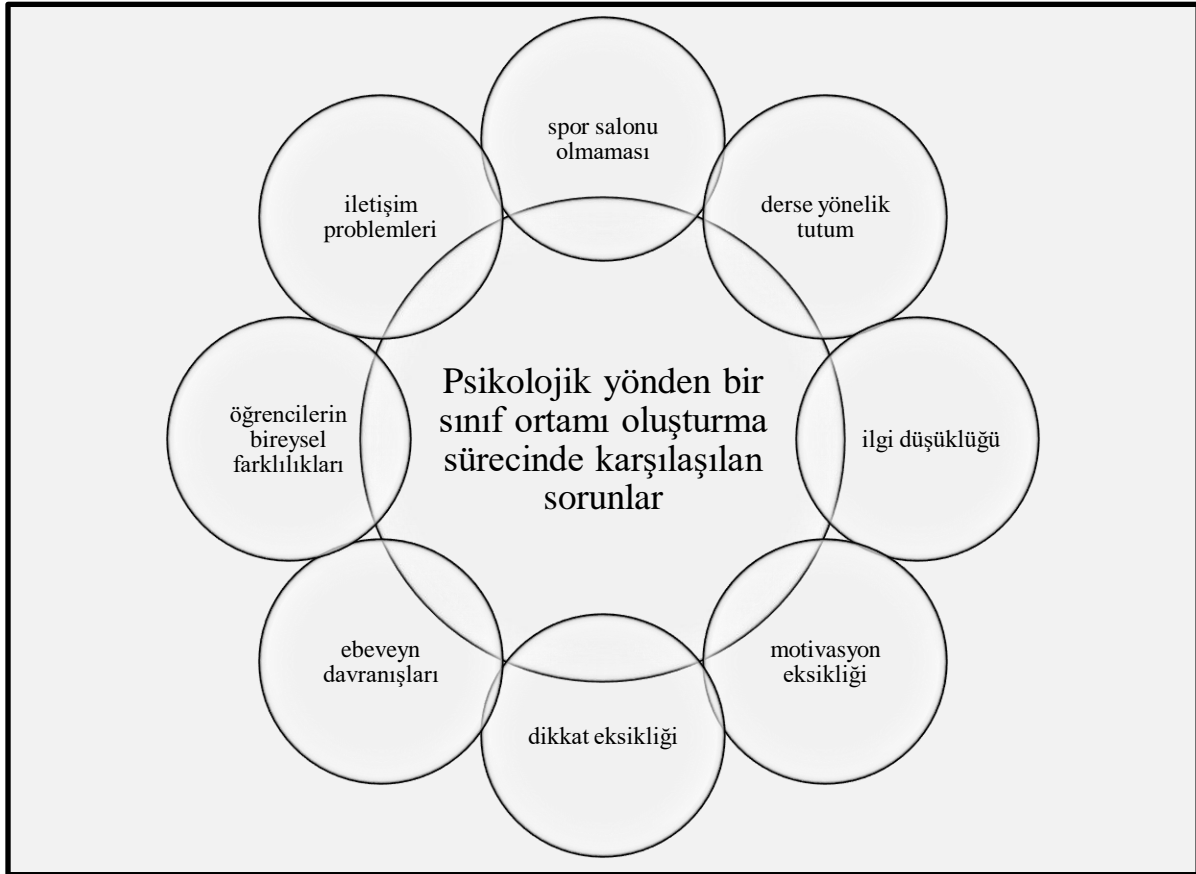
K30: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında öğrenci sayısının fazlalığı, sorun oluşturmaktadır. Bu konuda özellikle gezilerde kalabalık sınıfları kontrol etmek bizim için büyük sıkıntılar oluşturmaktadır...”

K31: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında bürokratik işlemler, büyük sorundur. Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerden ziyade bürokratik işlemler daha zordur...”

K32: “...Sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yapılmasında öğrencilerin istekli olmaması, engel oluşturmaktadır. Bu konuda ailelerin tutumunun öğrencilerin isteksiz olmaya yönelttiğini söyleyebilirim...”

3.3. Psikolojik Yönden Bir Sınıf Ortamı Oluşturmada Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgular

Araştırmanın “Öğretmenlerinin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemi kapsamında katılımcı öğretmenlere yöneltilen “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik olarak ifade edilebilecek sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna, araştırmaya katılan öğretmenler, çeşitli sorunların olduğunu bildirmişlerdir. Bu sorunlar Şekil 3 ve Tablo 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. Psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluşturmada karşılaşılan sorunlara ilişkin bulgular

Şekil 3’te araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunlara ait kodlar yer almaktadır. Aşağıda Tablo 3’te ise psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunların betimsel olarak dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken karşılaşılan sorunlar hakkındaki görüşleri

Karşılaşılan Sorunlar	Öğretmen	f	%
Derse yönelik tutum	1, 2, 4, 6, 8, 9, 10, 16, 17, 29	11	34,38
İlgi düşüklüğü	2, 6, 7, 11, 17, 20, 21, 24, 26, 28	10	31,25

Motivasyon eksikliği	5, 9, 12, 15, 16, 19, 20, 24, 29, 30	10	31,25
Dikkat eksikliği	1, 4, 11, 13, 14, 16, 18, 21, 23	9	28,13
Ebeveyn davranışları	2, 8, 14, 16, 18, 19, 20, 23	8	25,00
Öğrencilerin bireysel farklılıkları	3, 6, 9, 14, 21, 22, 26, 27	8	25,00
İletişim problemleri	5, 6, 9, 14, 21, 22, 26, 31	8	25,00

Araştırmanın “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik olarak ifade edilebilecek sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin %34,38’i derse yönelik tutum (f=11), %31,25’i ilgi düşüklüğü (f=10), %31,25’i motivasyon eksikliği (f=10), %28,13’ü dikkat eksikliği (f=9), %25’i, ebeveyn davranışları (f=8), %25’i öğrencilerin bireysel farklılıkları (f=8), %25’i ise iletişim problemleri (f=8) konularında görüş bildirmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri şu şekildedir:

K8: “...Öğrencilerin derse yönelik tutumlarının etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan psikolojik temelli sorunlar arasındadır. Öğrenciler pandemi sürecinde yaşanan beklenmedik durumdan sonra derslere yönelik tutumlarının değiştiğini söyleyebilirim. Bu değişimin olumsuz yönde olduğunu düşünüyorum...”

K11: “...Öğrencilerin derse yönelik ilgisizliklerinin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan psikolojik temelli sorunlar arasında olduğunu söylemek isterim. Ayrıca öğrencilerde ilgisizliğin yaygınlaştığından bahsetmek isterim. Özellikle okulda ve sınıfta yaşananlara öğrencilerin ilgi göstermemesinin son zamanlarda arttığını görüyorum ve ilginin düşük olmasının etkili bir öğrenme-öğretme süreci için beni zorlamaktadır...”

K12: “...Öğrencilerin motivasyon eksikliğini etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan psikolojik temelli sorunlar arasındadır. Öğrencilerin ilgi ve tutumlarındaki olumsuz değişimlerin motivasyon eksikliğine de yansımaktadır. Motivasyon düşüklüğünün diğer birçok sorun gibi etkili bir öğrenme-öğretme oluşturma sürecinde veya bu sürecin sürdürülebilir olmasında beni çok zorladığını söyleyebilirim...”

K16: “...Öğrencilerin dikkat eksikliği etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan psikolojik temelli sorunlar arasındadır. Öğrencilerin dikkat eksikliklerinin olduğunu açık bir şekilde ifade etmek istiyorum. Bu durumun gerek kendi sınıfta gerekse de diğer sınıflarda da yaşandığını biliyorum...”

K19: “...Ebeveyn davranışları etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan psikolojik temelli sorunlar arasındadır. Ebeveynlerin aşırı korumacı bir tavırla öğrencilere yaklaşımları, öğrencilerin karar verme ve öz bakım becerileri gibi önemli davranışları sergilemelerinde engel oluşturmaktadır. Bunun yanında ebeveynlerin sınıf içi çalışmalarımıza müdahale etmesi gibi istenmeyen davranışlar sergilemelerinin de etkili bir öğrenme-öğretme ortamı için beni zorlamaktadır...”

K22: “...Öğrencilerin bireysel olarak farklılıkları etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan psikolojik temelli sorunlar arasındadır. Sınıfların kalabalık olması öğrencilerin bireysel farklılıklarının dikkatten kaçmasına neden olmaktadır. Ayrıca çeşitli bölgelerden gelen iç göç, dışardan gelen mülteciler ve parçalanmış ailelerin fazlalığı ile birlikte sınıfın kozmopolit bir yapıya dönüşmesi, çok farklı bireysel farklılığı olan

öğrencilerin oluşmasına sebebiyet vermiştir. Ayrıca bu durumun kalabalık sınıflar ile birleşmesinin etkili bir öğrenme-öğretme için bizleri zorlamıştır...”

K26: “...Öğrencilerle yaşanan iletişim problemleri etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan psikolojik temelli sorunlar arasındadır. Sosyal olmayan öğrenci profillerinin son zamanlarda yaygınlaşmıştır. Sosyal olmayan öğrencilerin sınıf ve okul içerisinde çeşitli iletişim problemi yaşamakta ve yaşatmaktadır. Bu durumun daha önceki sorunlarla alakalı olduğunu vurgulamak isterim. Örneğin, parçalanmış aileye sahip olmak, mülteci konumunda bulunmak gibi...”

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunların neler olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada “Öğretmenlerinin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Belirlenen soru çerçevesinde katılımcı öğretmenler ile yapılan görüşmelerin analizi neticesinde elde edilen bulgulardan yola çıkılarak ulaşılan sonuçlar aşağıda açıklanmıştır.

Araştırmanın “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde fiziki yapıdan kaynaklı karşılaşılan sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin, sınıfların yeterli büyüklükte olmamasına ve sınıfların kalabalık olmasına vurgu yaptıkları saptanmıştır. Sınıfların kalabalık olmasının, araştırma sürecinde belirlenmeye çalışılan diğer sorunlara da kaynaklık yaptığı söylenebilir. Nitekim bu konuda özellikle sınıf yönetimini sağlama konusunda öğretmenlerin sorunlar yaşadığı söylenebilir. Sınıf yönetimi, karmaşık, çok boyutlu ve uzun çabalar isteyen güç bir iş olduğu için, her gün saatlerce kalabalık bir öğrenci grubuyla beraber olmak, yapılacak her davranışı ayrıntısıyla plânlamak, gerçekleşmesini sağlamak, sınıftaki her şeyden her an haberli olmak öğretmen için kolay değildir (Başar, 2009). Bundan dolayı kalabalık sınıflardaki öğretmenlerin iş yükünün daha fazla olduğu söylenebileceği gibi, öğrenme-öğretme oluşturma sürecinde de birçok sorunla karşılaşılmasına sebebiyet verdiği söylenebilir. Kalabalık sınıfların öğrenme ortamını olumsuz etkilemesi ile ortaya çıkan sorunlara Paliç ve Keleş (2011), Karacığa (2008), Erdoğan, ve diğerleri (2015), Kaya (2020) ile Aygün (2021) yaptıkları çalışmalarda vurgu yapmışlardır.

Araştırmada öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasında okul bahçesinin yetersizliğine ve uygun olmamasına, spor salonunun olmamasına, araç-gereç yetersizliğine, okul ve sınıf temizliğine, ikili eğitim yapılmasına vurgu yaptıkları saptanmıştır. Ayrıca araştırmada öğretmenler etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan fiziksel sorunlar arasında sınıfın ve binanın konumuna, sınıf ve okul boyasında kullanılan renklere, ışıklandırma yetersizliğine, ses yalıtımının olmamasına, elektrik ve su kesintilerinin olmasına vurgu yaptıkları saptanmıştır.

Araştırmanın “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sosyal- kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar arasında spor salonu olmamasına, ailelerin ilgisizliğine, okul yönetimince yeterli desteğin verilmemesine, ders saatlerinin fazlalığına, yeterli zaman olmamasına, okulun olanaklarının eksikliğine, öğrenci sayısının fazlalığına, öğrencilerin isteksizliğine vurgu yaptıkları belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sosyal-

kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar arasında ekonomik gerekçelere ve bürokratik işlemlere vurgu yaptıkları da belirlenmiştir.

Araştırmanın “Etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik olarak ifade edilebilecek sorunlar nelerdir?” görüşme sorusuna araştırmaya katılan öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken karşılaşılan sorunlar arasında derse yönelik tutuma, ilgi düşüklüğüne, motivasyon eksikliğine, dikkat eksikliğine vurgu yaptığı belirlenmiştir. Bu sorunun ortaya çıkması öğrencilerden kaynaklanabileceği gibi öğretmenin yeterlik ve yetkinliklerinden kaynaklandığı da söylenebilir. Nitekim Hoşgörür (2012) tarafından yapılan araştırmada iyi bir öğretmenin sabırlı, hoşgörülü, sevecen, güler yüzlü, anlayışlı, dürüst, insancıl olma ve etik davranması gerektiğine, Leger (2014) ise şefkatli ve yardımsever olma, standartlara uygun olarak dersleri planlayabilme, derste anlamlı, ilginç ve üst düzey düşünme becerilerini içeren etkinlikler yapma, iyi organize edilmiş ve öğrenci merkezli bir sınıf ortamı oluşturma, anlattığı konuya hâkim olma, ders içeriğini daha iyi hale getirmek için etkili değerlendirmeler yapılabilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Etkili öğretmenlerin öğrencilerin öğrenme düzeylerini olumlu biçimde etkiledikleri (Gholam ve Kobeissi, 2012) görüşü dikkate alındığında Hoşgörür ve Leger tarafından ifade edilen davranışların öğrenme-öğretme ortamında sergilenmemiş olmaması öğrenme-öğretme süreçlerinde çeşitli sıkıntıların oluşmasına sebebiyet verebilir.

Araştırmada öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken karşılaşılan sorunlar arasında öğrencilerin bireysel farklılıklarına vurgu yaptıkları belirlenmiştir. Bu durum öğretmenler tarafından bireysel farklılıkların dikkate alınması gerektiğini başka bir ifade ile öğrenci düzeyine göre öğretimin önemini ortaya çıkardığı söylenebilir. Gök (2012) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin en önemli özellikleri arasında öğrencinin düzeyine inebilmesi belirtilmiştir. Yapılan araştırma ve ilgili araştırma bağlamında öğrenme-öğretme ortamlarının bireysel farklılıkların göz önünde bulundurularak öğrenci seviyesine uygun öğretim ortamının oluşturulmasının birçok sorunun ortadan kaybolmasına ortam hazırlayacağı ifade edilebilir.

Araştırmada öğretmenlerin etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken karşılaşılan sorunlar arasında iletişim problemlerine vurgu yaptıkları belirlenmiştir. Losee (2014) yaptığı araştırmada öğretmenlerin etkili olabilmeleri için meslektaşları ve öğrencileri ile pozitif iletişim içerisinde bulunmaları gerektiğine değinmiştir. İfade edilen bağlamda öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde karşılaşılan sorunlar öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin olumlu olması ile ortadan kalkabileceği söylenebilir.

Yapılan çalışma kapsamında sınıfların yeterli büyüklükte olmamasının, sınıfların kalabalık olmasının etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturma sürecinde sorun oluşturduğu belirlenmiştir. Bu sorunun giderilmesi için iyi bir planlama yapılarak yeterli büyüklükte okul binaları yapılabilir. Ayrıca okul binası yapılırken veya okul binası için yer tahsisi yaparken okulun kapasitesinin artabileceği, olağanüstü durumlarda okul binasının büyütülebileceği alanların bırakılması gereklidir. Bu konuda esnek olunması ileride çıkacak sorunları giderebilir.

Yapılan çalışma kapsamında okul bahçelerinin yetersizliğine ve okul bahçelerinin uygunsuzluğunun sorun olarak bildirildiği saptanmıştır. Bu sorunların giderilmesi için okul bahçelerinin öğrenme-öğretme etkinlikleri için uygun hale getirilmesi gereklidir. Bu konuda şehir içinde belediyelerden, kırsal bölgelerde de valiliklerden yardım alınarak çeşitli iyileştirmelere yapılabilir. Bu konuda kurumlar arası eş güdümün iyi bir şekilde sağlanması sorunların giderilmesine katkı sağlayabilir.

Yapılan çalışma kapsamında okullarda spor salonunun olmamasının etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Bu sorunun giderilmesi adına MEB tarafından son yıllarda yapılan okullarda spor salonu yapımı arttırılmıştır. Fakat yeterli sayıda olmayan spor salonları öğrenme sürecinde bazı dersler açısından engeller oluşturmaktadır. Bu engellerin aşılması adına yeterli alanı olan okullara özellikle bu konuda kırsal kesimdeki okulların avantajı dikkate alınarak iyileştirmeler yapılabilir.

Yapılan çalışma kapsamında araç-gereç yetersizliğinin etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Bu konuda sıkıntıların giderilmesi için MEB tarafından belli aralıklarla okullardaki öğrenme materyalleri eksikleri belirlenerek, eksikler giderilebilir veya var olan materyaller yenilenebilir. Bu sorunlar hızlıca çözülebilecek sorunlar arasında olduğundan okul yönetimi ve okul-aile birliklerinden de yardım alınarak araç-gereç yetersizliği olanaklar ölçüsünde giderilebilir.

Yapılan çalışma kapsamında okul ve sınıf temizliği konusundaki sıkıntıların etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Yeterli yardımcı personel okullara alınarak bu sorun giderilebilir. Ayrıca yardımcı personel alımlarının özellikle son yıllarda İŞKUR üzerinden belli bir süre çalıştırma esasına dayalı olarak alınmasının Ekim ayına sarkması uzun süre temizlik personeli olmadan okullarda eğitim-öğretim faaliyetlerinin yapılmasına neden olmaktadır. Bu sorunun çözümü için yardımcı personel alım işlemlerinin Ağustos ayı içerisinde tamamlanarak Eylül ayı başı ile personelin göreve başlaması sağlanabilir.

Yapılan çalışma kapsamında ikili eğitim yapılmasının etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Son yıllarda ikili eğitim yapılan okul sayısının azaltılmasına rağmen halen ciddi sayıda ikili eğitim yapan okul bulunmaktadır. İkili eğitim yapan okul sayısının azaltılması sağlanarak öğretmenlerin ve öğrencilerin öğrenme-öğretme süreçlerindeki işlerini kolaylaştırabilir.

Yapılan çalışma kapsamında okullarda ses yalıtımının olmamasının etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Yıl olarak eski tarihli okullarda ses yalıtımının olmamasının oluşturduğu sorun, belli bir plan dâhilinde yapılacak tadilatlar ile giderilebilir.

Yapılan çalışma kapsamında sınıfın ve binanın konumundan kaynaklı sıkıntıların etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Özellikle bina yapımlarında, okulun bulunduğu coğrafi bölgenin ve çevrenin iyi analiz edilerek okul binasının ve sınıfların konumlandırılması yapılabilir.

Yapılan çalışma kapsamında ışıklandırma yetersizliğinin etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Bu sorunun giderilmesi için meslek liselerinden yardım alınabileceği, çıraklık eğitim merkezlerinden de yardım alınarak sorun giderilebilir.

Yapılan çalışma kapsamında elektrik ve su kesintilerinin olmasının etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Bu sorunun giderilmesi için jeneratörü olmayan okullara jeneratör verilerek elektrik kesintileri giderilebilir. Su kesintileri için de okullarda yeterli hacimde su depoları yapılarak belli bir süre okulun su ihtiyacı karşılanabilir.

Yapılan çalışma kapsamında sınıf ve okul boyasında kullanılan renklerin etkili bir öğrenme için sorun oluşturduğu saptanmıştır. Binaların estetik görünümü öğrenme faaliyetleri için önem taşıdığı bilindiğinden, okul ve sınıf boyamalarında kullanılan renkler ve tonları konusunda uzman kişilerden destek alınabilir.

Yapılan çalışma kapsamında sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar arasında ailelerin ilgisizliğinin olduğu belirlenmiştir. Okul-aile iş birliği arttırılarak yapılacak sosyal-kültürel-sportif faaliyetlere aile ilgisi ve desteği sağlanabilir.

Yapılan çalışma kapsamında sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar arasında okul yönetimince yeterli desteğin verilmemesi olduğu belirlenmiştir. Bu konuda okul yönetimleri öğretmenlerce ikna edilerek sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin önemi anlatılmalıdır.

Yapılan çalışma kapsamında sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar arasında ders saatlerinin fazlalığı ve yeterli zamanın olmaması yer almaktadır. Ders saatleri dışında sosyal-kültürel-sportif faaliyetleri düzenlenerek bu sorun giderilebilir.

Yapılan çalışma kapsamında sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar arasında ekonomik gerekçeler ve okulun olanaklarının olduğu belirlenmiştir. Ailelere ve okullara sosyal-kültürel-sportif faaliyetler konusunda maddi destek verilerek bu sorunlar giderilebilir. Maddi destek verilmesi ailelerin ilgisizliğini azaltabileceği gibi okul yönetimlerinin desteğini arttırabilir.

Yapılan çalışma kapsamında sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar arasında bürokratik işlemlerin olduğu belirlenmiştir. Bürokratik işlemler azaltılarak sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin arttırılması konusunda öğretmenler motive edilebilir.

Yapılan çalışma kapsamında sosyal-kültürel-sportif faaliyetlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan sorunlar arasında öğrencilerin isteksizliğinin olduğu belirlenmiştir. Bu konuda rehberlik servislerinden yararlanılabileceği gibi iyi organize edilmiş bir faaliyette öğrencilerin isteksizliğini giderebilir.

Yapılan çalışma kapsamında etkili bir öğrenme-öğretme ortamı için psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken derse yönelik tutum, ilgi ve motivasyon konularında sorun yaşandığı belirlenmiştir. Bu durumun aşılması için öğretmenlerin öğrencilere dersi sevdirmeleri gereklidir. Çeşitli etkinliklerle dersi eğlenceli hale getirebilirler.

Yapılan çalışma kapsamında etkili bir öğrenme-öğretme ortamı için psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken dikkat eksikliği konusunda sorun yaşandığı belirlenmiştir. Bu konuda öğretmenlerin dikkat geliştirici etkinlikler yapmaları gereklidir. Ayrıca aileler ile iletişime geçilerek öğrencilerin teknolojik araç-gereçlere maruz kalma süreleri konusunda uyarılmaları sağlanabilir.

Yapılan çalışma kapsamında etkili bir öğrenme-öğretme ortamı için psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken ebeveyn davranışları konusunda sorun yaşandığı belirlenmiştir. Bazı ebeveynlerin aşırı korumacı olmaları öğrencilerin psikolojisinde sorun oluşturmaktadır. Bu konuda ailelere rehberlik servisleri aracılığı ile destekleyici eğitimler verilebilir.

Yapılan çalışma kapsamında etkili bir öğrenme-öğretme ortamı için psikolojik yönden bir sınıf ortamı oluştururken öğrencilerin bireysel farklılıkları konusunda sorun yaşandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin bireysel farklılıkları dikkate alarak ders işleme gereklidir. Bu konuda öğretmenlere yayın desteği verilerek, kendilerini yetiştirmeleri sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Aygün, A. (2021). *Türkiye’de 2005-2018 yılları arasında ilköğretim programlarına yönelik yapılan bilimsel araştırmaların tematik analizi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Başar, H. (2009). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bilen, M. (2006). *Plandan uygulamaya öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Curzon, L. B. (2004). *Teaching in further education an outline of principles and practise*. New York: Continuum.
- Erdoğan, M., Kayır, Ç. G., Kaplan, H., Ünal, Ü. Ö., & Akbunar, Ş. (2015). 2005 yılı ve sonrasında geliştirilen öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri; 2005-2011 yılları arasında yapılan araştırmaların içerik analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 23(1), 171-196.
- Erlanson, D. A., Harris, E. L., Skipper, B. L., & Allen, S. D. (1993). *Doing naturalistic inquiry: A guide to methods*. London: Sage.
- Ersoy, A. F. (2017). *Fenomenoloji*. (Editörler, A.Saban ve A.Ersoy), *Eğitimde nitel araştırma desenleri içinde* (81-138). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fives, H. (2003). *What is teacher efficacy and how does it relate to teachers’ knowledge? A theoretical review*. Paper Presented at the American Educational Research Association Annual Conference, The University of Maryland, Chicago
- Gholam, A. P., & Kobeissi, A. H. (2012). *Teacher evaluation instruments/systems in lebanon and other major arab countries in comparison to evidenced-based characteristics of effective teacher evaluation instruments*. Doctoral Dissertation, Graduate Faculty of Saint Louis University, Saint Louis.
- Gök, M. (2012). *Etkili matematik öğretmenine ilişkin ortaöğretim öğrencileri ve ortaöğretim matematik öğretmenlerinin görüşleri (Ankara ili örneği)*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hoşgörür, T. (2012). A discussion of what makes a good teacher: Opinions of pre-service primary school teachers. *International Conference on New Horizons in Education (INTE2012)*. *Procedia, Social and Behavioral Sciences*, 55, 451-460.
- Karacığa, S. (2008). *Öğretmenlere göre yapılandırmacı ilköğretim programının uygulanmasında karşılaşılan güçlükler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kaya, İ. (2020). *Sınıfında suriyeli öğrencisi bulunan öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştığı sorunların incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Korur, F. ve Eryılmaz, A. (2012). Teachers’ and students’ perceptions of effective physics teacher characteristics. *Eurasian Journal of Educational Research*, 46, 101-120.
- Leger, K. E. (2014). *Defining teaching excellence: A phenomenological study of 2013 highly effective louisiana value-added model teachers with perfect evaluation scores*. Doctoral Dissertation, Lamar University, Faculty of the College of Graduate Studies, Texas.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. London: Sage Publications

- Losee, C. R. (2014). *Characteristics of highly effective, veteran middle school teachers*. Doctoral Dissertation, Dowling College, School of Education, New York
- Opdenakker, M. C., & Damme, J. V. (2006). Teacher characteristics and teaching styles as effectiveness enhancing factors of classroom practice. *Teaching and Teacher Education*, 22, 1-21.
- Paliç, G. ve Keleş, E. (2011). Sınıf yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(2), 199-220.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. (23. Baskı), Ankara: Yargı Yayınevi.
- Slavin, R. E. (2018). *Educational psychology, theory and practice*. The USA: Pearson.
- Watkins, C., Carnell, E., Lodge, C., Wagner, P. & Whalley, C. (2000). Learning about learning resources for supporting effective learning. London ve New York: Routledge Falmer
- Woolfolk, A. (2010). *Educational psychology*. New Jersey: Prentice Hall.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2014). *SSPS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.